

Farligt spil

Apr 4, 2020 | [Carlsens Klumme](#)

Jan Carlsen DBU

Diplominstruktør og medlem af DBUs lovgruppe samt klummeskribent

Det kunne være på de tider, hvor det ville være fristende at gribe dybt i skuffen med klichéer for at fylde pladsen ud, og det kan også godt være, at der smutter en enkelt eller to med, men jeg er her endnu med tænderne solidt plantet i bordpladen. Og jeg er endnu ikke blevet så desperat, at jeg er gået efter et signal til den hviderussiske liga, som vel er det eneste sted i Europa, hvor der stadig spilles fodbold, med eller uden tilskuere. Det kan nu ellers være ganske udmærket: jeg har været forbi en lille håndfuld gange gennem årene både til klubfodbold og landsholdsfodbold. Esbjerg forsvandt jo også ud af Europa League tidligere på sæsonen, før det blev rigtig sjovt, efter et nederlag til Shaktyor Soligorsk, så de kan sagtens spille fodbold på de kanter.

Men eftersom fodboldloven jo kun har de samme 17 paragraffer, er der grænser for variationsmulighederne, så hvis det ikke skal blive alt for megen gammel vin på nye flasker, er spørgsmål og emner stadig yderst velkomne. Jeg har fået en lille håndfuld, som jeg sidder og grunder over, hvordan jeg får kogt sammen til en enkelt artikel – men alt er i den grad yderst velkomment...

I denne uge tager jeg fat i en af de gode gamle klassikere, som popper op af skuffen med faste mellemrum, også fordi den er omgærdet af så forfærdelig mange misforståelser, nemlig det begreb, der i fodboldloven hedder 'farligt spil'. I folkemunde begreber som 'højt ben', 'lavt hovede', 'stempling' og 'knopperne forrest'. Specielt den sidste giver anledning til en frygtelig masse misforståelser, også fordi man (desværre) stadig i

TV og andre steder af og til kan høre kommentarer i stil med 'Han tacklede med knopperne forrest', hvorefter det forudsættes, at nu skal der dømmes et eller andet. Men der er intet som helst forkert i at tackle med knopperne forrest, hvis man vel at mærke har kontrol over, hvad man foretager sig (hvilket selvfølgelig afhænger af afstandsbedømmelse, hastighed osv.). Men går det galt, koster det selvfølgelig også tilsvarende – og det kan blive rigtig dyrt. Men hvis alene det at tackle med knopperne forrest var forbudt, var der jo utallige tacklinger i f.eks. Premier League, som nærmest burde meldes til politiet. Fodbold er og bliver en kontaktsport, men der skal stadig vises behørigt hensyn, eftersom vi allesammen gerne skulle kunne gå på arbejde dagen efter.

Omkring farligt spil kan man faktisk opstille et helt lille beslutningstræ, som dommeren på et splitsekund skal løbe igennem (beklager, men lidt miljøskadet er jeg altså efter knap 40 år i undervisnings- og IT-branchen). Første spørgsmål er selvfølgelig: 'Er der noget her, der overhovedet er farligt?'. Således at forstå, at der f.eks. intet forbudt er i at sparke til en bold i et par meters højde, hvis der ikke er nogen modspillere i nærheden – eller at tæmme en bold med fodsålen, hvis der ikke er modspillere, der kan blive påvirket. Men hvis man har modspillere tæt på, som i skræk og rædsel undgår at gå ind i duellen, da de ser det første udfald, så ringer kasseapparatet. Der behøver altså ikke være blod på græsset, for at noget er farligt – bare det, at en modspiller trækker sig for ikke at komme ind i farezonen, er nok.

Når vi så har fået fastslået, om noget ser farligt ud, er næste trin antallet af involverede spillere. Hvis kun én spiller er aktiv, og resultatet er farligt, behøver man ikke være Sherlock Holmes for at finde den skyldige. Men hvis vi har to spillere, som går ind i duellen, og noget bliver farligt, er hovedreglen, at det er den, som sidst er aktiv, der gør det farligt. Et eksempel: en angriber får serveret en høj bold inde i straffesparksfeltet og vælger at foretage et saksespark i pæn højde. En forsvarer går nu med åbne øjne ind i duellen og forsøger at heade bolden væk – og det ser farligt ud. Angriberen er først på – det er så at sige 'hans bold' – og princippet må han gøre ved den bold, hvad han vil. Det er den senere kommende forsvarer, som gør situationen farlig. Det kan nogle gange være en

hårfin vurdering, for hvornår er det angriberens bold, og hvornår er det bare en løs bold, som er frit bytte? Men hovedreglen om, at det er den senest aktive, der gør situationen farlig, er slet ikke dum at holde fast i – selv om man selvfølgelig altid skal se situationerne live for at fornemme stemningen fuldt ud.

Så kan man selvfølgelig komme ud i, at de to spillere begge er aktive samtidig – nemlig dér, hvor de kaster sig efter den samme løse bold, som endnu ikke har nogen ejermand eller nogen spiller så tæt på, at han kan påberåbe sig ejerskabet. Og hvad så? Her er man nødt til at se, hvad der er den naturlige spillemåde i situationen. Så hvis vi har en lav løs bold, hvor en angriber vil sparke til den, og en forsvarer i det samme kaster sig ned i den med hovedet forrest, er det angriberen der har forrang. Er det omvendt en bold oppe i skyerne, som forsvareren vil heade til, men angriberen vil lave et akrobatisk spark efter, er det forsvareren, som har forkørselsretten. Og så springer jeg behændigt det 'Hvad nu, hvis...?'-spørgsmål over, som drejer sig om en bold i mellemområdet, som begge går efter. Det teoretiske svar vil være at fløjte og lade bolden falde – men den er godt nok svær at sælge, og ingen kat vil forstå det. Så den kendelse vil i det virkelige liv gå enten den ene eller anden vej efter dommerens skøn.

Hvis man på dette tidspunkt i beslutningsprocessen er nået frem til, at der er sket noget, som er farligt, og der endda er fundet en skyldig, skal vi jo igang igen, efter at dommeren har fløjtet. Her bliver det set fra et lovhistorisk synspunkt virkelig kuriøst. Mens alle var enige om, at farligt spil skulle koste et indirekte frispark, hvis der ikke var nogen kontakt med modspilleren, var der i årtier modstrid i fortolkningerne mellem UEFA og FIFA, når det handlede om, hvad der skulle ske, hvis der var fysisk kontakt. Det har jeg godt nok tilbragt en del nattetimer med på kurser i det udenlandske – og Europa var delt nogenlunde midt over i en britisk og germansk / centraleuropæisk skole: skulle der være indirekte eller direkte frispark? Ude på banen havde det ikke den store betydning, men kom man ind i straffesparksfeltet, var der jo alverden til forskel.

Man skulle helt frem til start-90'erne, før man globalt enedes om en konklusion, der hed direkte

frispark, hvis der var fysisk kontakt. Det lyder også logisk og fornuftigt nok og i den grad i lovens ånd, men problemet var, at loven ikke rummede en defineret direkte frispark-forseelse som det søm, man kunne hænge kendelsen op på. I første omgang blev man enige om at definere forseelsen som et spark (men dog uden at hægte den dengang obligatoriske udvisning på). Og ved en af de seneste lovrevisioner fik vi for et par år siden så forseelsen 'at bremse en modspiller ved fysisk kontakt', som skal koste et direkte frispark. Her passer 'farligt spil med kontakt', som folk altid har kaldt det – helt ujuridisk – ualmindelig smukt ind.

Og så er der lige et enkelt raffinement mere, når man taler kontakt / ikke-kontakt. Det direkte frispark ved farligt spil med kontakt udløses kun, hvis det handler om farligt spil mod en modspiller. Men det kunne jo lige så godt være en spillemåde, hvor man udsatte sig selv for fare. Vi tager lige igen eksemplet med forsvareren, der kaster sig ned i angriberens støvle inde i straffesparksfeltet i et forsøg på at heade et fladt indlæg væk. Når vi engang har fået samlet forsvareren op igen, kørt ham væk i ambulance og samlet hans tænder sammen fra forskellige steder i straffesparksfeltet, ville det ikke være rimeligt at skulle genstarte med et straffespark. Jeg vil i hvert fald gerne se den dommer, som kan sælge den kendelse. Så farligt spil med kontakt (som jeg nu kalder det af nemheds grunde) giver direkte frispark, hvis det er begået mod en modspiller – men hvis faren er for én selv, nøjes vi med et indirekte frispark. Det er en specialitet – men jeg kan stadig til hver en tid fange dommere på den til teoritests og lignende festlige lejligheder.

Det var historien om farligt spil – håber at tiderne vil bringe os mere friske og aktuelle ting at kunne skrive om. Tak for alle henvendelser – kom gerne med mere...

Og frem for alt: stå sammen, men hold afstand, pas på jer selv og held og lykke med det hele.